

TYTUŁ ZAJĘĆ:	Historia średniowiecza
PROWADZĄCY:	Dr Piotr Guzowski
RODZAJ ZAJĘĆ: * wykład, ćwiczenia, warsztaty, konwersatorium, seminarium	ćwiczenia
ROK I RODZAJ STUDIÓW: *stacjonarne, niestacjonarne, uzupełniające	stacjonarne
SEMESTR: * letni, zimowy, cały rok	Letni
LICZBA GODZIN W SEMESTRZE:	30
CEL ZAJĘĆ:	Celem zajęć jest zapoznanie studenta z warsztatem badacza-mediewisty. W trakcie zajęć położony zostanie nacisk na pracę ze źródłem, przy czym analizie poddane zostaną zarówno teksty historiograficzne, jak i źródła dokumentowe. Student będzie w praktyczny sposób poznawał elementy krytyki zewnętrznej źródła (identyfikacja autora, czas powstania, warunki i cel powstania źródła) oraz analizował treść źródła pod kątem określonego tematu. Ponadto zajęcia mają na celu pogłębić wiedzę na temat omawianej epoki, zapoznać z literaturą naukową oraz rozwinąć umiejętność krytycznego, logicznego myślenia przyczynowo-skutkowego.
OPIS ZAJĘĆ:	Zajęcia będą miały charakter dyskusji na konkretne tematy, z wykorzystaniem analizy źródeł i wiedzy zdobytej podczas lektury literatury naukowej

TYTUŁ ZAJĘĆ:	Historia średniowiecza
FORMA ZALICZENIA:	<p>Prowadzący zajęcia zakłada, że każdy student wybrał kierunek studiów z powodu zainteresowania historią. Zajęcia mają służyć rozwijaniu tego zainteresowania i poznaniu warsztatu naukowego, są nakierowane przede wszystkim na korzyści i dobro studenta. Obecność na zajęciach nie wynika z konieczności wpisania się na listę, ale ma zaowocować nabyciem nowych umiejętności naukowych, poznaniem warsztatu, a wreszcie praktyką i zdobyciem doświadczenia badawczego. Każdy student ma prawo do nieobecności na zajęciach z powodów losowych (szczegółowe powody należą do sfery prywatności studenta i nie interesują prowadzącego), musi jednak zdawać sobie sprawę, że nieobecność na ćwiczeniach pociąga za sobą stratę, którą trudno nadrobić w wyniku indywidualnych studiów. Dlatego obecność na zajęciach nie będzie warunkiem zaliczenia kursu, a nieobecność na zajęciach nie pociąga za sobą konieczności zaliczenia tematu na dyżurze. Prowadzący zajęcia zakłada jednocześnie, że studenci przychodzą na zajęcia przygotowani (tzn. są po lekturze zarówno źródła, jak i zadanej literatury przedmiotu). W innym przypadku, tematyka spotkania będzie omawiana indywidualnie na dyżurze.</p> <p>Podstawą do wystawienia oceny z zajęć jest test zaliczeniowy przeprowadzany na ostatnich zajęciach w semestrze – próg zaliczenia wynosi <u>60% poprawnych odpowiedzi</u>. Test dotyczy tylko tematów (a w związku z tym także związanych z nimi lektur) realizowanych na zajęciach. Niezwykle istotnym elementem wpływającym na ocenę jest aktywność studenta na zajęciach. Jego udział w dyskusji będzie skutkował podniesieniem (lub obniżeniem) oceny końcowej o jeden stopień.</p> <p>Ocena końcowa z ćwiczeń historia średniowiecza jest średnią arytmetyczną z zajęć prowadzonych przez dr Piotr Guzowskiego i dr Krzysztofa Borodę, jednak student musi z obu części przedmiotu otrzymać ocenę pozytywną. W sytuacji, w której z jednej części przedmiotu student otrzyma ocenę niedostateczną to automatycznie z całości zajęć dostaje ocenę niedostateczną - niezależnie od wysokości oceny z drugiej części przedmiotu.</p>

L.P.	TEMAT ZAJĘĆ	LICZBA GODZIN
1.	<p>Badanie wiarygodności źródła historycznego na przykładzie „ Historii sekretnej” Prokopiusza z Cezarei Źródło: Prokopiusz z Cezarei, <i>Historia sekretna</i>, Warszawa 1969. Literatura obowiązkowa: O. Jurewicz, <i>Historia literatury bizantyńskiej</i>. Zarys, Wrocław 1984. G. Ostrogorski, <i>Dzieje Bizancjum</i>, Warszawa 1967. C. Mango, <i>Historia Bizancjum</i>, Gdańsk 2002. H. Evert-Kappesowa, <i>Historie Konstantynopolińskie</i>, Warszawa 1964, s. 27- 72. K. Zakrzewski, <i>Dzieje Bizancjum</i> (różne wydania) Literatura dodatkowa: R. Browning, <i>Justynian i Teodora</i>, Warszawa 1977. A. Cameron, <i>Procopius and the sixth century</i>, London 1985, (rozd. <i>Procopius and the Secret History</i>). <i>The Cambridge Companion to the Age of Justinian</i> ed. Michael Mass, Cambridge 2005 (rozd. B. Croke,</p>	4

	<p><i>Justinian's Constantinople</i> I L. Brubaker, <i>Gender of Society</i>).</p> <p>Zagadnienia: twórczość Prokopiusza z Cezarei, datowanie Historii sekretnej, źródła wiedzy Prokopiusza, herezje późnego antyku, organizacja państwa bizantyjskiego, Konstantynopol jako stolica.</p>	
2.	<p>Penitencjał św. Kolumbana Młodszego jako źródło do poznania mentalności ludzi wczesnego średniowiecza. Rola Iroszkotów w kulturze średniowiecznej Europy.</p> <p>Źródło: <i>Księga pokutna</i>, [w:] św. Kolumban, <i>Pisma; Jonasza z Bobbio, Żywot św. Kolumbana</i>, Warszawa 1995, s. 151-159.</p> <p>Literatura obowiązkowa: E. Dzierdziuk, <i>Mnisi iroszkoccy. Św. Kolumban Młodszy-ewangelizacja Europy</i>, Lublin 1997. J. Strzelczyk, <i>Wstęp</i>, [w:] św. Kolumban, <i>Pisma; Jonasz z Bobbio, Żywot św. Kolumbana</i>, Warszawa 1995, s. 12-66. J. Strzelczyk, <i>Iroszkoci w kulturze średniowiecznej Europy</i>, Warszawa 1987, s. 21-147. A. Krawiec, <i>Seksualność w średniowiecznej Polsce</i>, Poznań 2000, s. 19-45.</p> <p>Literatura dodatkowa: T. Cahill, <i>Jak Irlandczycy ocalili cywilizację</i>, Poznań 1999 P. J. Payer, <i>Sex and penitentials. The development of sexual code 550-1150</i>, Toronto 1985. Zagadnienia: cechy Kościoła irlandzkiego, rozwój misji iroszkockich, biografia św. Kolumbana Młodszego, penitencjały jako źródło, poglądy na seksualność w okresie wczesnego chrześcijaństwa.</p>	2
3.	<p>„Życie Karola Wielkiego” Einharda jako przykład wzorcowej biografii władcy</p> <p>Źródło: Einhard, <i>Życie Karola Wielkiego</i>, tłum. J. Parandowski, Wrocław 1950.</p> <p>Literatura obowiązkowa: P. Riche, <i>Karolingowie. Ród który stworzył Europę</i>, Warszawa 1997. G. Faber, <i>Merowingowie i Karolingowie</i>, Warszawa 1994.</p> <p>Literatura dodatkowa: P. E. Dutton, <i>An introduction to Einhard</i>, [w:] <i>Charlemagne, s Courtier. The Complete Einhard</i>, ed. & trans. P.E. Dutton, b.m.w.1998. R. McKitterick, <i>Charlemagne: The formation of European identity</i>, Cambridge 2008, s. 7-22.</p> <p>Zagadnienia: charakterystyka biografii jako gatunku historiograficznego, biografia Einharda, chronologia źródła, formowanie się państwa karolińskiego, podboje Karola Wielkiego, relacje Franków z papieżem, Akwizgran jako stolica.</p>	4
4.	<p>Geneza, autorstwo i próba interpretacji źródła ikonograficznego na przykładzie tzw. Opony z Bayeux. Podbój Anglii przez Normanów w oparciu o relację tzw. Opony z Bayeux. (2-4 godziny)</p> <p>Źródło: Tkanina z Bayeux - reprodukcja (zbiory własne)/ www.hastings1066.com</p> <p>Literatura obowiązkowa: E. Potkowski, <i>Prawda pisma – przykład opony z Bayeux</i>, [w:] <i>Nihil Superfluum Esse. Prace z dziejów średniowiecza ofiarowane Profesor Jadwidze Krzyżaniakowej</i>, Poznań 2000, s. 147- 158. A. Bridgford, <i>Was Caunt Eustace II of Boulogne the patron of the Bayeux Tapestry?</i>, “Journal of Medieval History”, vol. 25, no. 3, s.155-185. D. Bates, <i>Wilhelm Zdobywca</i>, Warszawa 2006. N. Higham, <i>Podbój Anglii przez Normanów</i>, Warszawa 2001.</p>	6

<p>Z. Kędzierski, <i>Dzieje Anglii do roku 1485</i>, Wrocław 1966, s. 121-175.</p> <p>P. Zumthor, <i>Wilhelm Zdobywca</i>, Warszawa 1968 (lub następne wyd.).</p> <p>W. Lipoński, <i>Narodziny cywilizacji Wysp Brytyjskich</i>, Poznań 1995 (2001), s. 397-495.</p> <p>Zagadnienia: autorstwo tkaniny z Bayeux, chronologia źródła, osadnictwo skandynawskie w Normandii, dzieje dynastii Wessexu, rządy duńskie w Anglii, konflikt o sukcesję po Edwardzie Wyznawcy, przebieg podboju.</p>	
<p>Mowa papieża Urbana II na synodzie w Clermont i geneza ruchu krucjatowego.</p> <p>Źródło: <i>Mowa Papieża Urbana II na soborze w Clermont w 1095 r.</i> w redakcji Fulкера z Chartres i Roberta Mnicha (zbiory własne).</p> <p>Literatura obowiązkowa: M. Bull, <i>Początki</i>, [w:] <i>Historia krucjat</i>, red. J. Riley-Smith, Warszawa 2000, s. 18-41. S. Runciman, <i>Dzieje wypraw krzyżowych</i>, t. 1. Warszawa 1987, s. 18 – 115.</p> <p>Literatura dodatkowa: G. Miniois, <i>Kościół i wojna</i>, Warszawa 1998, s. 97-164. D. C. Munro, <i>The Speech of Pope Urban II at Clermont, 1095</i>, „The American Historical Review” 11 (1905),s. 231-242.</p> <p>Zagadnienia: sytuacja Buzancjum w XI w., okoliczności mowy papieża Urbana II, idea świętej wojny na Wschodzie i Zachodzie, stosunek arabsów i Turków do chrześcijaństwa, reformy gregoriańskie, wyprawa ludowa, I wyprawa krzyżowa</p>	2
<p>Analiza porównawcza źródeł dotyczących konfliktu Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem na przykładzie „Kroniki polskiej” Anonima i „Kroniki polskiej” Wincentego Kadłubka. (4 godziny)</p> <p>Źródła: Anonim tzw. Gall, <i>Kronika polska</i>, Wrocław - Warszawa — Kraków 1968. Mistrza Wincentego, <i>Kronika polska</i>, Warszawa 1974.</p> <p>Literatura obowiązkowa: T. Grudziński, <i>Bolesław Śmiały — Szczodry i biskup Stanisław. Dzieje konfliktu</i>. Warszawa 1985. G. Labuda, <i>Św. Stanisław, biskup krakowski, patron Polski</i>, Poznań 2000. K. Skwierczyński, <i>Recepcja idei gregoriańskich w Polsce do początku XIII w.</i>, Wrocław 2005.</p> <p>Literatura dodatkowa: R. Grodecki, <i>Sprawa św. Stanisława</i>, Kraków 1979. M. Plezia, <i>Dookoła sprawy św. Stanisława. Studium źródłoznawcze</i>, wyd. II, Bydgoszcz 1999.</p> <p>Zagadnienia: autorstwo źródeł, Anonim, Wincenty Kadłubek, organizacja Kościoła w Polsce, panowanie Bolesława Śmiałego, wyprawy wojenne i polityka zagraniczna Bolesława.</p>	4
<p>7. Próba odtworzenia treści testamentu Bolesława Krzywoustego</p>	4

<p>Źródła:</p> <p>Wincenty zwany Kadłubkiem, <i>Kronika polska</i>, Warszawa — Wrocław — Kraków 1992.</p> <p>Kronika Wielkopolska, Warszawa 1965.</p> <p><i>Roczniki Magdeburgskie, Rocznik z Pohlde, Bulla Innocentego III z 1210 r.</i> (zbiory własne).</p> <p>Literatura obowiązkowa:</p> <p>T. Grudziński, <i>O akcie sukcesyjnym z czasów Bolesława Krzywoustego</i>, „Czasopismo Prawno — Historyczne” 24 (1972).</p> <p>G. Labuda, <i>Testament Bolesława Krzywoustego</i>, [w:] <i>Opuscula Casimiro Tymieniecki septuagenario dedicata</i>, Poznań 1959.</p> <p>K. Buczek, <i>Jeszcze o testamencie Bolesława Krzywoustego</i>, „Przegląd Historyczny” 60 (1969), s.621-637.</p> <p>E. Rymar, <i>Primogenitura zasadą regulującą następstwo a pryncypat w ustawie sukcesyjnej Bolesława Krzywoustego</i>, „Śląski Kwartalnik Historyczny Sobótka” 49 (1994).</p> <p>Zagadnienia: genealogia Piastów, państwo patrymonialne, sytuacja wewnętrzna po śmierci Bolesława Krzywoustego, polityka zagraniczna synów Bolesława Krzywoustego, koncepcje historiograficzne związane z testamentem Bolesław Krzywoustego</p>	
<p>Przywilej książęcy jako źródło historyczne. Status Żydów w średniowiecznej Polsce w świetle przywileju Bolesława Pobożnego</p> <p>Źródło:</p> <p><i>Przywilej Bolesława Pobożnego z 1264 r.</i>, [w:] J. Fijałkowski, <i>Dzieje Żydów w Polsce. Wybór tekstów źródłowych XI — XVIII w.</i>, Warszawa b.d.w.</p> <p>Literatura obowiązkowa:</p> <p>R. Grodecki, <i>Polska piastowska</i>, Warszawa 1969 (rozdz. <i>Żydzi w średniowiecznej Polsce</i>).</p> <p>H. Zaremska, <i>Statut Bolesława Pobożnego dla Żydów. Uwagi w sprawie genezy</i>, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 64 (2004).</p> <p>H. Zaremska, <i>Uwagi o organizacji gmin żydowskich w średniowiecznej Polsce</i>, [w:] <i>Aetas media aetas moderna. Studia ofiarowane prof. H. Samsonowiczowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin</i>, Warszawa 2000.</p> <p>Literatura dodatkowa:</p> <p>M. Horn, <i>Działalność gospodarcza Żydów polskich w średniowieczu na tle rozwoju osadnictwa</i>, „Biul. Żyd. Inst. Hist. w Polsce”, R.33:1983, nr 2/3 s.73-84.</p> <p>H. Zaremska, <i>Chrześcijaństwo i Żydzi w średniowieczu</i>, „Mówią Wieki 1991, nr 6, s. 31 –37.</p> <p>D. Malkiel, <i>Jewish-Christian relations in Europe, 840-1096</i>, “Journal of Medieval History” 29 (2003), s. 55-83.</p> <p>Zagadnienia: relacje chrześcijańsko-żydowskie w średniowieczu, osadnictwo żydowskie w średniowiecznej Polsce, lichwa w doktrynie chrześcijańskiej, immunitet prawny</p>	4
<p>Cele założenia Akademii Krakowskiej na podstawie przywileju fundacyjnego Kazimierza Wielkiego</p>	2

<p>Źródło: <i>Przywilej fundacyjny Akademii Krakowskiej</i>, [w:] J. Wyrozumski, <i>Dzieje Polski piastowskiej</i>, Kraków 1999.</p> <p>Literatura obowiązkowa: S. Szczur, <i>Papież Urban V i powstanie uniwersytetu w Krakowie w 1364 r.</i>, Kraków 1999, s. 127-160. (rozdz. VII - <i>Pierwsze przywileje uniwersyteckie</i> i rozdz. IX <i>Początki funkcjonowania krakowskiej uczelni</i>).</p> <p>J. Dąbrowski, <i>Czasy Kazimierza Wielkiego</i>, [w:] <i>Dzieje Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1364–1764</i>. red. K. Lepszy, Kraków 1964.</p> <p>Literatura dodatkowa: K. Boroda, <i>Późnośredniowieczne krakowskie kolegia studenckie</i>, [w:] <i>Od narodzin do wieku dojrzałego. Dzieci i młodzież w Polsce, cz.1, Od średniowiecza do wieku XVIII</i>, Warszawa 2002, s. 218-230. J. Wyrozumski, <i>Z najstarszych dziejów Uniwersytetu Krakowskiego</i>, Kraków 1996. F. Kiryk, <i>Nauk przemożnych perła</i>, Kraków 1986. L. Moulin, <i>Średniowieczni szkolarze i ich mistrzowie</i>, Gdańsk-Warszawa 2002.</p> <p>Zagadnienia: geneza uniwersytetów w średniowiecznej Europie, średniowieczny system szkolnictwa, program studiów średniowiecznej uczelni, typy organizacji uczelni średniowiecznych, geneza Akademii Krakowskiej</p>	
<p>Analiza aktu Jagielly wystawionego w Krewie w 1385, próba poznania motywów zawarcia unii z Polską.</p> <p>Źródło: <i>Akt krewski Jagielly z 1385 r.</i>, [w:] <i>Wiek V-XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów</i>, opr. M. Sobańska —Bondaruk, S. Lenard, Warszawa 1997, s. 195.</p> <p>Literatura obowiązkowa: J. Ochmański, <i>Historia Litwy</i>, Wrocław 1990. G. Błaszczyk, <i>Dzieje stosunków polsko-litewskich od czasów najdawniejszych do współczesności</i>, t. 1, Poznań 199, s. 195-266. J. Kiaupiene, <i>Akt krewski z 14 sierpnia 1385 r.: gdzie kryje się problem – w dokumencie czy w jego interpretacjach ?</i>, „Kwartalnik Historyczny”108 (2001), z.4. J. Tęgowski, <i>Wprowadzenie w życie postanowień aktu krewskiego w latach 1385-1399</i>, [w:] <i>Studia z dziejów państwa i prawa polskiego</i>, t. IX, cz. 1, Łódź 2006, s. 77-91.</p> <p>Zagadnienia: stosunki-polsko litewskie przed 1385 r., przyczyny zawarcia unii, kontrowersje historiograficzne związane z aktem krewskim</p>	4

LITERATURA - PODRĘCZNIKI

L.P.	
	B. Zientara, <i>Historia powszechna Średniowiecza</i> , Warszawa 1968 i nowsze wydania
	T. Manteuffel, <i>Historia powszechna. Średniowiecze</i> , Warszawa 1965 i nowsze wydania
	S. Kwiatkowski, <i>Średniowieczne dzieje Europy</i> , Warszawa 2007
	R. Michałowski, <i>Historia powszechna. Średniowiecze</i> . Warszawa 2009
	C. Brooke, <i>Europa średniowieczna 962-1154</i> , Warszawa 2001
	D. Hay, <i>Europa XIV-XV w.</i> , Warszawa 2002
	J.H. Mundy, <i>Europa średniowieczna 1150-1309</i> , Warszawa 2001
	J. Wyrozumski, <i>Historia Polski do 1505 r.</i> , Warszawa 1982
	J. Wyrozumski, <i>Dzieje Polski piastowskiej</i> , Kraków 1999
	K. Baczkowski, <i>Dzieje Polski późnośredniowiecznej (1370-1506)</i> , Kraków 1999
	S. Szczur, <i>Historia Polski. Średniowiecze</i> , Kraków 2002
	<i>Dzieje Polski</i> pod. red. J. Topolskiego, Warszawa 1976 i nowsze wydania
	H. Samsonowicz, <i>Historia Polski do 1795 r.</i> , Warszawa 1995
	R. Grodecki S. Zachorowski J. Dąbrowski, <i>Dzieje Polski Średniowiecznej</i> , Kraków 1925/1995